Sisäministeriö LAUSUNTO SM2016-00049

RVL Rytkönen Mika(SM) 10.02.2016

Viite

Asia
OSA; Perustuslakivaliokunnan kuuleminen 9.2.2016 klo 12.15; asia U 2/2016 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi (Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmä)

Sisäministeriö lausuu komission ehdotuksesta Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmästä (EuRMV) seuraavaa:

Komissio ehdottaa Euroopan raja- ja merivartioasetuksen oikeusperustaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohtaa ja 79 artiklan 2 kohdan c alakohtaa, Euroopan meriturvallisuusvirastoasetuksen muuttamisen oikeusperustaksi 100 artiklan 2 kohtaa ja Euroopan kalastusvalvontavirastoasetuksen muuttamisen oikeusperustaksi 43 artiklan 2 kohtaa. Sisäministeriön näkemyksen mukaan oikeusperustat ovat pääosin asianmukaisia. Puutteena on, että Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) toimivaltuuksien lisäämisen osalta ehdotuksessa ei ole arvioitu SEUT 100 (2) artiklassa tarkoitetun oikeusperustan soveltuvuutta ehdotukseen.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota myös ehdotuksen suhteeseen SEUT 72 artiklaan, joka edellyttää, ettei ehdotus vaikuta niihin velvollisuuksiin, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi ja sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

Ehdotuksen perustuslain kannalta merkittävimpiä asioita ovat viraston velvollisuus arvioida jäsenmaiden haavoittuvuuksia, kolmiportainen päätöksentekomekanismi haavoittuvuuksien korjaamiseksi sekä jäsenmaiden velvollisuus lähettää nopean toiminnan reserviin rajavartioita riippumatta kansallisesta tilanteesta.

Haavoittuvuuksien arviointi tehtäisiin viraston pääasiassa jäsenmaasta saamien tietojen perusteella. Virastolla olisi myös mahdollisuus tarvittaessa lähettää yhdyshenkilö jäsenmaan kansalliseen koordinaatiokeskukseen. Yhdyshenkilöllä ei kuitenkaan olisi käskyvaltaa kyseisessä jäsenmaassa. Haavoittuvuuksien arvioinnilla parannettaisiin EU:n kykyä tunnistaa haavoittuvuuksia ulkorajoilla ja vastata niihin ennakoiden. Sisäministeriö katsoo, että haavoittuvuuksien arviointi vaikuttaa vain vähäisessä määrin valtion täysivaltaisuuteen.

Sisäministeriö katsoo, että kolmiportaisen päätöksentekomekanismin viimeisessä vaiheessa kyseeseen tuleva velvoite ottaa vastaan tilapäistä rajaturvallisuusapua Euroopan unionilta olisi tavanomainen nykyaikaisessa kansainvälisessä yhteistoiminnassa ja vaikuttaisi vain vähäisessä määrin valtion täysivaltaisuuteen. Viraston lähettämät ryhmät olisivat vastaanottavan jäsenvaltion johdossa, ja ryhmissä toimivat virkamiehet voisivat suorittaa tehtäviä ja käyttää toimivaltaa vain vastaanottavan jäsenvaltion ohjeiden mukaisesti ja pääsääntöisesti vastaanottavan jäsenvaltion rajavartijoiden läsnä ollessa. Käytännön toiminnan osalta sääntely vastaisi nykytilannetta.

Sisäministeriö pitää kuitenkin parempana, että EU-jäsenvaltion velvoittamisesta ottamaan vastaan tilapäistä apua rajavalvontatehtäviinsä päätettäisiin komission komitologiamenettelyn sijasta neuvoston määräenemmistöpäätöksellä. Näin päätöksellä olisi myös suurempi poliittinen painoarvo.

Rajavartijoiden osoittaminen viraston nopean toiminnan reserviin olisi pakollista ja Suomen osuus reservistä olisi noin 40 rajavartijaa. Muussa viraston koordinoimassa toiminnassa osallistuminen ei olisi edelleenkään pakollista. Pakollisen osallistumisen osalta kyseessä olisi rajattu määrä rajavartijoita, joka voitaisiin ottaa huomioon kansallisen rajavalvonnan suunnittelussa. Rajavartijoiden pakollinen osoittaminen virastolle rajoittaa jossain määrin eduskunnan budjettivaltaa, mutta rajoitus ei kuitenkaan olisi merkittävä. Näin ollen sisäministeriö katsoo, että ehdotettu osallistumisvelvoite olisi tavanomainen nykyaikaisessa kansainvälisessä yhteistoiminnassa ja vaikuttaisi vain vähäisessä määrin valtion täysivaltaisuuteen, samoin kuin eduskunnan budjettivaltaan, eikä näin ollen olisi sellaisenaan ristiriidassa perustuslain täysivaltaisuutta tai valtion talousarviota koskevien säännösten kanssa.

Lisäksi sisäministeriö pitää tärkeänä, että ehdotuksen henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden osalta tarkoituksia, joihin virasto saa käsitellä henkilötietoja, täsmennetään.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
